

ANSWER KEY

Touchpad PLAY Ver 1.0

Class-8

1. કમ્પ્યુટર નેટવર્કિંગ

One Touch Learn

- I. 1. (ક) 2. (ખ) 3. (ગ) 4. (ક)
- II. 1. T 2. T 3. T 4. T 5. T
- II. 1. પ્રોટોકોલ 2. SMTP 3. રાઉટર 4. મેશ 5. NIC

Let's Do It

- I. 1. પ્રોટોકોલ એ નિયમોનો સમૂહ છે જે નેટવર્ક પર કમ્પ્યૂટર્સ વચ્ચેના સંચારને નિયંત્રિત કરે છે.
2. નેટવર્ક માટે જરૂરી ઘટકો છે:
(i) નેટવર્ક ઇન્ટરફેસ કાર્ડ (NIC) (ii) હબ અથવા સ્વિચ (iii) રાઉટર
(iv) મોડેમ (v) નેટવર્કિંગ કેબલ (ઈથરનેટ કેબલ)
3. ક્લાયન્ટ એ એક કમ્પ્યૂટર છે જે તમામ સંસાધનો માટે સર્વર પર આધાર રાખે છે.
સર્વર નેટવર્ક પરના હાર્ડવેર અને સોફ્ટવેરની એક્સેસને નિયંત્રિત કરે છે.
4. ટોપોલોજી એ નેટવર્કમાં કમ્પ્યૂટર અથવા નોડસનો ભૌતિક ગોઠવણીનો સંદર્ભ આપે છે.
- II. 1. કમ્પ્યૂટર નેટવર્ક એટલે એકબીજા સાથે જોડાયેલા કમ્પ્યૂટરની સિસ્ટમ. કમ્પ્યૂટર નેટવર્કના ફાયદા છે:
(i) માહિતી લોકો વચ્ચે સરળતાથી (SHARE)વહેચી શકાય છે.
(ii) તે હાર્ડવેરની કિંમત ઘટાડવામાં મદદ કરે છે.
(iii) એક કેન્દ્રિત સ્થાન પર માહિતીનો સંગ્રહ કરી શકાય છે.
(iv) વિશ્વસનીયતા એ માહિતીનો બેકઅપ લેવાનો અર્થ છે. જો કોઈ સિસ્ટમ નિષ્ફળ થાય છે, તો ભવિષ્યના ઉપયોગ માટે અન્ય વર્કસ્ટેશન પર સુલભ બને છે.
(v) સ્થાપન ખર્ચમાં ઘટાડો થાય છે.
2. LAN એ ડિજિટલ કમ્યુનિકેશન સિસ્ટમ છે જે 5 કિમીથી ઓછી ત્રિજ્યામાં મોટી સંખ્યામાં કમ્પ્યૂટર અને અન્ય પેરિફેરલ ડિવાઈસને એકબીજા સાથે જોડે છે.

MAN નેટવર્કમાં બે કે તેથી વધુ લોકલ એરિયા નેટવર્ક અથવા કેમ્પસ એરિયા નેટવર્ક્સનો સમાવેશ થાય છે જે સામાન્ય રીતે એક જ શહેર અથવા નગરમાં અનેક ઇમારતોમાં ફેલાવો ધરાવે છે.

જાતે કરો.

2. એક્સેલની અદ્યતન સુવિધાઓ

- I. 1. (ક) 2. (ખ) 3. (ખ) 4. (ખ)
II. 1. F 2. F 3. F 4. T
III. 1. કસ્ટમ સોર્ટ 2. સ્ટાઈલ્સ 3. શારતિક ગોઠવણી 4. ફિલ્ટર્સ

- I. 1. એક્સેલ પસંદ કરેલા ડેટાને ચડતા અથવા ઉતરતા ક્રમમાં ગોઠવી શકે છે. આને ડેટાનું વર્ગીકરણ કહેવામાં આવે છે.
2. ફિલ્ટરસને વર્કશીટમાં ગમે ત્યાં ક્લિક કરીને અને ફિલ્ટરસ લાગુ કરવા માટેના પગલાંનું પુનરાવર્તન કરીને દૂર કરી શકાય છે.
3. ડેટાને ક્રમિક ક્રમમાં ગોઠવવા માટે, આપણે ડેટાને સોર્ટ કરવાની જરૂર છે.
- II. 1. કસ્ટમ સોર્ટનો ઉપયોગ કરવા માટે, આ પગલાં અનુસરો:
પગલું 1 સોર્ટ કરવા માટે કોલમની શ્રેણી પસંદ કરો.
પગલું 2 ડ્રોપ-ડાઉન યાદી ખોલવા માટે હોમ ટેબ હેઠળ EDITING ગ્રુપમાંથી SORT & FILTER કમાન્ડને ક્લિક કરો.
પગલું 3 Custom Sort વિકલ્પ પર ક્લિક કરો
પગલું 4 જો પસંદ કરેલી કોલમના ટોચ પર હેડીંગ હોય તો MY DATA HAS HEADERS ચેકબોક્સ છે તે તપાસો.
પગલું 5 કોલમ હેડરોની યાદી ખોલવા માટે SORT BY BOX પર ક્લિક કરો. એક કોલમ હેડ પસંદ કરો.
પગલું 6 VALUE વિકલ્પ પસંદ કરવા માટે SORT ON BOX પર ક્લિક કરો.
પગલું 7 સૌથી નાનાથી મોટો વિકલ્પ કરવા માટે Order બોક્સ પર ક્લિક કરો.
પગલું 8 ADD LEVEL બટન પર ક્લિક કરો. આ નવા CRITERIA વ્યાખ્યાયિત કરવા માટે એક વધુ રો ઉમેરાશે.

પગલું 9 બીજી કોલમ સોર્ટ કરવા માટે પગલાં 5 થી 7 પગલાંઓનું પુનરાવર્તન કરો.

પગલું 10 OK બટન પર ક્લિક કરો.

2. ડેટાને સોર્ટ કરવાનો અર્થ છે ડેટાને ચડતા અથવા ઉતરતા ક્રમમાં ગોઠવવો. બીજી તરફ, ડેટા ફિલ્ટર કરવાનો અર્થ છે ડેટાના સમૂહમાંથી અનિચ્છનીય ડેટાને ફિલ્ટર કરવાનો

3. વિવિધ CRITERIA બતાવે છે જેમ કે:

- (i) સેલના નિયમોને હાઈલાઈટ
- (ii) ઉપર/નીચેના રૂલ્સ
- (iii) ડેટા બાર
- (iv) કલર સ્કેલ
- (v) આઈકન સેટ

જાતે કરો.

સામયિક મૂલ્યાંકન-1

(અધ્યાય 1 અને 2 પર આધારિત)

- I. 1. નેટવર્ક સર્વર 2. મેશ ટોપોલોજી 3. MAN 4. Editing
5. ફિલ્ટરિંગ ડેટા 6. સોર્ટિંગ 7. કંડિશનલ 8. અર્સેડિંગ

II.

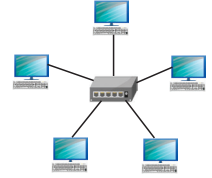
રિંગ ટોપોલોજી

ટ્રી ટોપોલોજી

બસ ટોપોલોજી

સ્ટાર ટોપોલોજી

- III. 1. ડોમેન નેમ સિસ્ટમ 2. વર્લ્ડ વાઈડ વેબ 3. લોકલ એરિયા નેટવર્ક
4. મેગાબિટ્સ પ્રતિ સેકન્ડ 5. નેટવર્ક ઇન્ટરફેસ કાર્ડ

3. એમએસ એક્સેસ 2010 નો પરિચય 2010

- I. 1. (ગ) 2. (ક) 3. (ક) 4. (ખ) 5. (ગ)

- II. 1. T 2. F 3. F 4. T
III. 1. ટેબલ 2. ફિલ્ડ 3. પ્રાઈમરી 4. સોર્ટ 5. નેવિગેશન

I. 1. રેકૉર્ડ ઉમેરવા માટે:

પગલું 1 નેવિગેશન વિભાગમાંથી જરૂરી ટેબલને ડેટાબેઝ વ્યૂમાં ખોલો.

પગલું 2 નવો રેકૉર્ડ જ્યાં ઉમેરવો હોય ત્યાં પોઈન્ટર ગોઠવો.

રેકૉર્ડ કાઢી નાખવા માટે:

પગલું 1 ડેટાશીટ વ્યૂમાં જરૂરી કોષ્ટક ખોલો.

પગલું 2 તે રેકૉર્ડ પસંદ કરો જે તમે કાઢી નાખવા માંગો છો.

પગલું 3 રાઈટ ક્લિક કરો અને DELETE RECORD વિકલ્પ પસંદ કરો.

2. ડેટાશીટ વ્યૂ કોષ્ટકનું મૂળભૂત દૃશ્ય છે. તે વપરાશકર્તા દ્વારા દાખલ કરાયેલ તમામ ક્ષેત્રો અને રેકૉર્ડ્સ બતાવે છે. આ દૃશ્યમાં, તમે કોષ્ટકની સામગ્રીને સંપાદિત કરી શકો છો.

ડિઝાઈન વ્યૂમાં, રેકૉર્ડ્સ દૃશ્યમાન નથી. તમે ફક્ત ક્ષેત્રના નામ તેમના ડેટા પ્રકારો સાથે જોઈ શકો છો. તમે ફિલ્ડનું નામ ઉમેરી અથવા કાઢી શકો છો.

II. 1. DBMS મહત્વપૂર્ણ ફાયદા છે:

- (i) તે ડેટા ફાઈલોને એકીકૃત અને વહેંચીને ડેટાના ડુપ્લિકેશનને ઘટાડે છે
- (ii) તે સંગ્રહ જગ્યા બચાવે છે.
- (iii) બધા વપરાશકર્તાઓને કેટલાક એક્સેસ અધિકારો અથવા વિશેષાધિકારો અને પરવાનગીઓ આપવામાં આવે છે.
- (iv) જ્યારે પણ કોઈ ફેરફાર કરવામાં આવે ત્યારે ફાઈલોને સરળતાથી અપડેટ કરી શકાય છે.

2. એમએસ એક્સેસમાં બે પ્રકારના દૃશ્યો છે:

- (i) ડેટાશીટ વ્યૂ: તે કોષ્ટકનું મૂળભૂત દૃશ્ય છે. તે વપરાશકર્તા દ્વારા દાખલ કરાયેલ તમામ ક્ષેત્રો અને રેકૉર્ડ્સ બતાવે છે. આ દૃશ્યમાં, તમે કોષ્ટકની સામગ્રીને સંપાદિત કરી શકો છો.
- (ii) ડિઝાઈન વ્યૂમાં: તે રેકૉર્ડ્સ દૃશ્યમાન નથી. તમે ફક્ત ક્ષેત્રના નામ તેમના ડેટા પ્રકારો સાથે જોઈ શકો છો. તમે ફિલ્ડનું નામ ઉમેરી અથવા કાઢી શકો છો.

3. ફિલ્ડનું નામ લખતી વખતે નિયમો:

- (i) ફિલ્ડનું નામ 64 અક્ષર જેટલું લાંબુ હોઈ શકે.
- (ii) તેમાં પૂર્ણવિરામ (.), આશ્ચર્યચિહ્ન (!), એક અવતરણ ચિહ્ન (') અને કૌસ ([]) સિવાયના કોઈપણ અક્ષરો, અંકો, જગ્યા અને વિશિષ્ટ નિશાનીઓનો ઉપયોગ કરી શકાય.

- (iii) તેની શરૂઆતમાં જગ્યા રાખી શકાય નહિ.
 (iv) તેમાં બે અવતરણચિહ્ન રાખી શકાય નહિ.

જાતે કરો.

4. એમએસ એક્સેસમાં ક્વેરી, ફોર્મ અને રિપોર્ટ

- I. 1. (ગ) 2. (ગ) 3. (બ) 4. (બ)
 II. 1. F 2. F 3. F 4. F 5. T 6. T
 III. 1. ટાઈટલ, લોગો 2. સિલેક્ટ ક્વેરી 3. રિલેશનશીપ 4. રન

- I. 1. કોષ્ટકોમાં સંગ્રહિત ડેટાને વપરાશકર્તા-મૈત્રીપૂરણ રીતે બનાવવા, સંપાદિત કરવા અને પ્રદર્શિત કરવા માટે અમને એક ફોર્મની જરૂર છે.
 2. રીપોર્ટ સુવિધા તમને તમારા ડેટાને યુઝર-ફ્રેન્ડલી ફોર્મેટમાં ગોઠવવા અને પ્રસ્તુત કરવાની મંજૂરી આપે છે જેથી કરીને તેને પ્રિન્ટ કરી શકાય.
 3. ત્રણ વ્યૂ છે: (i) ફોર્મ વ્યૂ (ii) ડિઝાઈન વ્યૂ (iii) લેઆઉટ વ્યૂ
- II. 1. ક્વેરીનો ઉપયોગ કરીને, તમે ચોક્કસ શોધ શરતો આપીને ડેટાબેઝમાં એક અથવા વધુ કોષ્ટકોમાંથી ડેટા શોધી અથવા કમ્પાઇલ કરી શકો છો જેથી તમે ચોક્કસ ડેટા જોઈ શકો. બીજી બાજુ, રિપોર્ટ તમને તમારા ડેટાને યુઝર-ફ્રેન્ડલી ફોર્મેટમાં ગોઠવવા અને પ્રસ્તુત કરવાની મંજૂરી આપે છે જેથી કરીને તેને પ્રિન્ટ કરી શકાય.
 2. પ્રાઈમરી કી એ એક અનોખું ક્ષેત્ર છે જેના દ્વારા કોષ્ટકમાં રેકૉર્ડ્સને અનન્ય રીતે ઓળખવામાં આવે છે. સંબંધ બનાવવા માટે, ટેબલમાં પ્રાઈમરી કી હોવી આવશ્યક છે
 3. ફોર્ન કી એ એક કોષ્ટકની કૉલમ છે જે અન્ય કોષ્ટકની પ્રાઈમરી કી સાથે મેળ ખાતી હોવી જોઈએ. પ્રાઈમરી કી અને ફોર્ન કી વચ્ચેના સંબંધને વ્યાખ્યાયિત કરવા માટે, આ પગલાંને અનુસરો:
પગલું 1 ડેટાબેઝ ટૂલ્સ ટેબ હેઠળ રિલેશનશીપ ગ્રુપ તરફથી રિલેશનશીપ કમાન્ડ પર ક્લિક કરો.
પગલું 2 Show ટેબલ ડાયલોગ બોક્સ ખુલશે. Add બટન પર ક્લિક કરો. પસંદ કરેલ કોષ્ટક ડેટાબેઝ ટૂલ્સ ટેબમાં સંબંધ વિન્ડોમાં દેખાશે.

પગલું ૩ એક ટેબલના પ્રાયમરી કી ફિલ્ડ પર ક્લિક કરો અને પકડી રાખો.

પગલું ૪ અન્ય ટેબલમાં સામાન્ય ફિલ્ડમાં માઉસ પોઇન્ટરને ડ્રેગ કરો અને માઉસ બટન છોડો.

પગલું ૫ Edit Relationship ડાયલોગ બોક્સ ખોલશે. Create બટન પર ક્લિક કરો.

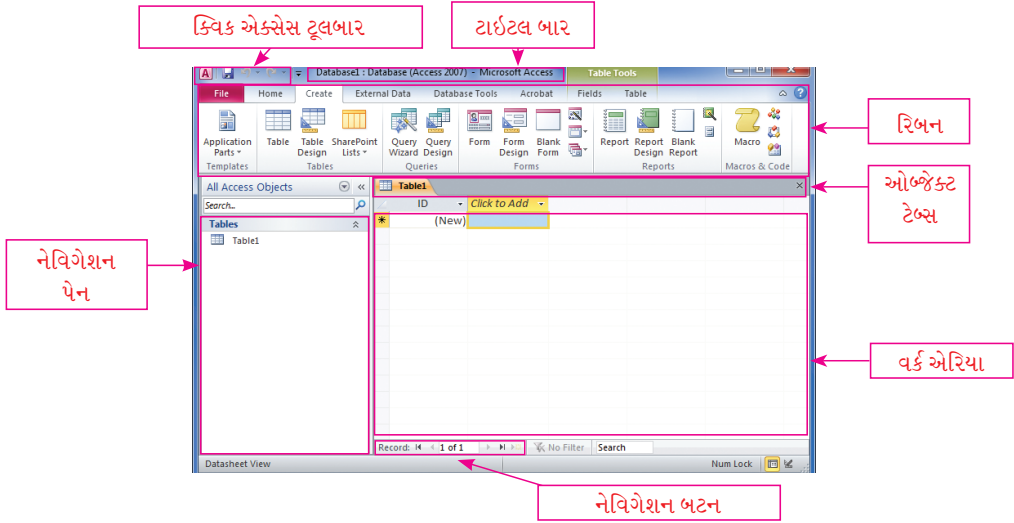

જાતે કરો.

સામયિક મૂલ્યાંકન-૨

(અધ્યાય ૩ અને ૪ પર આધારિત)

I.

II. 1. માઇક્રોસોફ્ટ SQL ORACLE

2. ટાઇટલ બાર રિબન

3. ટેક્સ્ટ મેમો

4. સેલેક્ટ ઐક્શન

III. 1. ઓબ્જેક્ટ ટેબ

2. ડિઝાઇન વ્યૂ

3. Date()

4. ફોર્મ

કસોટી પત્ર-1

(અધ્યાય 1 થી 5 પર આધારિત)

વિભાગ એ

- I.** 1. (ક) 2. (ક) 3. (ગ) 4. (ગ)
5. (ખ) 6. (ગ) 7. (ગ) 8. (ખ)
- II.** 1. T 2. F 3. F 4. F 5. T 6. T
- III.** 1. SMTP 2. Filters 3. Primary 4. sort 5. Select Query 6. Relationship

વિભાગ બી

- I.** 1. પ્રોટોકોલ એ નિયમોનો સમૂહ છે જે નેટવર્ક પર કમ્પ્યુટર્સ વચ્ચેના સંચારને નિયંત્રિત કરે છે.
2. ધારો કે તમે કોઈ રો છુપાવવા માંગતા નથી પરંતુ હજુ પણ શરતને સંતોષતા તમામ સેલને પ્રકાશિત કરવા માંગો છો, ઉદાહરણ તરીકે 80 થી વધુ. આ પ્રકારનું ફોર્મેટિંગ એક્સેલમાં શરતી ફોર્મેટિંગ તરીકે ઓળખાય છે.
3. Database Management System.
4. રેકૉર્ડ ઉમેરવા માટે:
પગલું 1 નેવિગેશન વિભાગમાંથી જરૂરી ટેબલને ડેટાબેઝ વ્યૂમાં ખોલો.
પગલું 2 નવો રેકૉર્ડ જ્યાં ઉમેરવો હોય ત્યાં પોઈન્ટર ગોઠવો.
રેકૉર્ડ કાઢી નાખવા માટે:
પગલું 1 ડેટાશીટ વ્યૂમાં જરૂરી કોષ્ટક ખોલો.
પગલું 2 તે રેકૉર્ડ પસંદ કરો જે તમે કાઢી નાખવા માંગો છો.
પગલું 3 રાઈટ ક્લિક કરો અને DELETE RECORD વિકલ્પ પસંદ કરો.
5. રીપોર્ટ સુવિધા તમને તમારા ડેટાને યુઝર-ફ્રેન્ડલી ફોર્મેટમાં ગોઠવવા અને પ્રસ્તુત કરવાની મંજૂરી આપે છે જેથી કરીને તેને પ્રિન્ટ કરી શકાય.
- II.** 1. કમ્પ્યુટર નેટવર્ક એટલે એકબીજા સાથે જોડાયેલા કમ્પ્યુટરની સિસ્ટમ. કમ્પ્યુટર નેટવર્કના ફાયદા છે:
(i) માહિતી લોકો વચ્ચે સરળતાથી (SHARE)વહેચી શકાય છે.
(ii) તે હાર્ડવેરની કિંમત ઘટાડવામાં મદદ કરે છે.
(iii) એક કેન્દ્રિત સ્થાન પર માહિતીનો સંગ્રહ કરી શકાય છે.
(iv) વિશ્વસનીયતા એ માહિતીનો બેકઅપ લેવાનો અર્થ છે. જો કોઈ સિસ્ટમ નિષ્ફળ થાય છે, તો ભવિષ્યના ઉપયોગ માટે અન્ય વર્કસ્ટેશન પર સુલભ બને છે.
(v) સ્થાપન ખર્ચમાં ઘટાડો થાય છે.

2. એક્સેલ પસંદ કરેલા ડેટાને ચડતા અથવા ઉતરતા ક્રમમાં ગોઠવી શકે છે. આને ડેટાનું વર્ગીકરણ કહેવામાં આવે છે. હા અમે કસ્ટમ સોર્ટ સુવિધાનો ઉપયોગ કરીને એક સાથે એક કરતાં વધુ કોલમને સોર્ટ કરી શકીએ છીએ.
3. રિલેશનલ ડેટાબેઝ એ ડેટાબેઝનો એક પ્રકાર છે જે માહિતીનો સામાન્ય ભાગ મેળવવા માટે ઘણા કોષ્ટકોમાં ડેટા સંગ્રહિત કરે છે અને તે કોષ્ટકોને એકસાથે લિંક કરે છે. માઈક્રોસોફ્ટ એક્સેસ, માઈક્રોસોફ્ટ એસક્યુએલ, ઓરેકલ વગેરે સામાન્ય રીતે ઉપયોગમાં લેવાતી રિલેશનલ ડેટાબેઝ સસ્ટિમ્સ છે.
4. DBMS મહત્વપૂર્ણ ફાયદા છે:
 - (i) તે ડેટા ફાઈલોને એકીકૃત અને વહેંચીને ડેટાના ડુપ્લિકેશનને ઘટાડે છે
 - (ii) તે સંગ્રહ જગ્યા બચાવે છે.
 - (iii) બધા વપરાશકર્તાઓને કેટલાક એક્સેસ અધિકારો અથવા વિશેષાધિકારો અને પરવાનગીઓ આપવામાં આવે છે.
 - (iv) જ્યારે પણ કોઈ ફેરફાર કરવામાં આવે ત્યારે ફાઈલોને સરળતાથી અપડેટ કરી શકાય છે.
5. ક્વેરીનો ઉપયોગ કરીને, તમે ચોક્કસ શોધ શર્તો આપીને ડેટાબેઝમાં એક અથવા વધુ કોષ્ટકોમાંથી ડેટા શોધી અથવા કમ્પાઇલ કરી શકો છો જેથી તમે તમને જોઈતો ચોક્કસ ડેટા જોઈ શકો. બીજી બાજુ, રિપોર્ટ તમને તમારા ડેટાને યુઝર-ફ્રેન્ડલી ફોર્મેટમાં ગોઠવવા અને પ્રસ્તુત કરવાની મંજૂરી આપે છે જેથી કરીને તેને પ્રિન્ટ કરી શકાય.

5. HTML નો પરિચય

One Touch Learn

I.	1. (ડ)	2. (બ)	3. (ગ)	4. (ગ)
II.	1. F	2. F	3. T	4. T
III.	1. markup	2. <head>	3.	4. <p>

Let's Do It

- I.**
 1. HTML એટલે Hyper Text Markup Language. ડિઝાઇન કરવા માટે તે સૌથી વધુ ઉપયોગમાં લેવાતી માર્કઅપ ભાષા છે.
 2. (i) ખાલી ટેગ (ii) કન્ટેનર ટેગ
 3. હાયપરટેક્સ્ટ એ સામાન્ય ટેક્સ્ટનો એક ભાગ છે જે અન્ય દસ્તાવેજ અથવા વેબ પૃષ્ઠોને લિંક કરવાની વિશેષ સુવિધા ધરાવે છે.
- II.**
 1. <HTML> ટેગ વેબ બ્રાઉઝરને જણાવે છે કે <HTML> અને </HTML> વચ્ચેનો ટેક્સ્ટ એક વેબ પેજ છે

અને વેબ બ્રાઉઝરનો ઉપયોગ કરીને જોઈ શકાય છે. <BODY> ટેગ વેબ બ્રાઉઝરને કહે છે કે <BODY> અને </BODY> ટેગ્સ વચ્ચેનો ટેક્સ્ટ વેબ પેજ પર બતાવવાનો છે.

2. ટેગ લખવા માટેના નિયમો

- કન્ટેનર ટેગને હંમેશા યોગ્ય રીતે પૂર્ણ કરવો જોઈએ.
 - લાક્ષણિકતાને આપેલી કિંમતને બે અવતરણ ચિહ્નમાં મૂકવી જોઈએ.
 - ટેગના નામમાં જગ્યા ન હોવી જોઈએ.
 - < અને >ની વચ્ચે જગ્યા ન હોવી જોઈએ.
 - ટેગનું નેસ્ટિંગ યોગ્ય રીતે થયેલું હોવું જોઈએ.
- લાઇન બ્રેક ટેગ
 તરીકે લખાયેલ છે. જ્યારે તમે નવી લાઇન શરૂ કરવા માંગતા હોવ, પરંતુ નવો ફકરો શરૂ કરવા માંગતા ન હોવ ત્યારે આ ટેગનો ઉપયોગ થાય છે. બીજી બાજુ, હોરીઝોન્ટલ રૂલર ટેગ <HR> તરીકે લખાયેલ છે. જ્યારે તમે તમારા વેબ પેજને વિવિધ વિભાગોમાં વિભાજીત કરવા માંગતા હોવ ત્યારે આ ટેગનો ઉપયોગ થાય છે.

જાતે કરો.

6. HTML માં યાદીઓ અને કોષ્ટક

I.	1. (ગ)	2. (ક)	3. (ગ)	4. (ક)	
II.	1. F	2. F	3. F	4. F	5. T
III.	1. ordered list		2. list item		3.
	4. disc		5. <CAPTION>		

- સૂચિ એ સંબંધિત વસ્તુઓનો સંગ્રહ છે.
 - કોષ્ટક પંક્તિઓ અને કોલમના સ્વરૂપમાં ડેટા રજૂ કરે છે.
 - ડિસ્ક્રીપ્શન લિસ્ટ એ સૂચિનો એક પ્રકાર છે જેમાં તેમની વ્યાખ્યાઓ સાથેના શબ્દો પ્રદર્શિત થાય છે.
- ઓર્ડર કરેલ સૂચિ અને અક્રમાંકિત સૂચિ વચ્ચેનો મુખ્ય તફાવત એ છે કે ઓર્ડર કરેલ સૂચિ વસ્તુઓને ક્રમિક રીતે પ્રદર્શિત કરે છે અને અક્રમાંકિત સૂચિ બિન-ક્રમિક રીતે વસ્તુઓ પ્રદર્શિત કરે છે.

2. <TABLE> ટેગના લક્ષણો BORDER, BORDERCOLOR, FRAMES, BGCOLOR, BACKGROUND, HEIGHT, WIDTH, cellspacing અને CELLPADDING છે.
3. ROWSPAN અસરકારક લાગુ થાય છે જ્યારે સિંગલ સેલને એક પંક્તિ કરતાં વધુ માટે લંબાવવામાં આવે છે અને COLSPAN અસરકારક લાગુ થાય છે જ્યારે સિંગલ સેલને એક કોલમ કરતાં વધુ સુધી લંબાવવામાં આવે છે.

જાતે કરો.

7. HTML માં વિશેષ

- I. 1. (ખ) 2. (ગ) 3. (ગ) 4. (ક) 5. (ખ)
- II. 1. F 2. F 3. F 4. T
- III. 1. ઈન્ટરનલ લિન્ક 2. <A> 3. ડાયરેક્શન 4. <FRAMESET>

- I. 1. HREF એટલે હાયપરટેક્સ્ટ રેફરન્સ. જ્યારે આપણે બાહ્ય લિંકિંગ બનાવીએ છીએ ત્યારે તે વેબ પેજનું URL લે છે જેને આપણે લિંક કરવા માંગીએ છીએ.
2. ALINK અસરકારક હેતુ સક્રિય લિંકનો રંગ સેટ કરવાનો છે.
3. FRAMES એ વેબ પેજના વિવિધ વિભાગો અથવા ભાગો છે.
4. બોર્ડર અસરકારકનો ઉપયોગ છબીની આસપાસની સરહદની જાડાઈને સ્પષ્ટ કરવા માટે થાય છે.
5. <TABLE> ટેગની ROWS વિશેષતા વિડોને આડી રીતે વિભાજીત કરવા માટે વપરાય છે.
- II. 1. ક. The SCROLLAMOUNT એટ્રિબ્યુટનો ઉપયોગ માર્કામાં ફરતા ઓબ્જેક્ટની ઝડપને સ્પષ્ટ કરવા માટે થાય છે.
ખ. HREF નો અર્થ છે હાયપરલિંક સંદર્ભ જે વેબ પેજના સરનામાનો સંદર્ભ આપે છે.
ગ. ALT એટ્રિબ્યુટ વેબ બ્રાઉઝરમાં પ્રદર્શિત કરવા માટે વૈકલ્પિક ટેક્સ્ટનો ઉલ્લેખ કરે છે, જો પ્રદાન કરેલી છબી ન મળે.
2. Src અસરકારક: તે વેબ પેજમાં દાખલ કરવાની હોય તે છબીના સ્ત્રોત અથવા URL નો ઉલ્લેખ કરે છે. ઉદાહરણ તરીકે, સંરેખિત કરો: તે છબીની બાજુમાં મૂકવામાં આવેલા ટેક્સ્ટના સંદર્ભમાં છબીને સંરેખિત કરે છે. છબી ડાબે, જમણે, મધ્યમાં, નીચે અને ઉપર ગોઠવી શકાય છે. ઉદાહરણ તરીકે,

3. Display

4. <FRAME> ટેગના લક્ષણો:

- (i) FRAMEBORDER: ફ્રેમની આસપાસ બોર્ડર બનાવવી છે કે નહીં તે નિર્ધારિત કરવા માટે આ વિશેષતાનો ઉપયોગ થાય છે.
- (ii) NORESIZE: આ વિશેષતાનો ઉપયોગ વપરાશકર્તાને વેબ પેજ પર ફ્રેમનું કદ બદલવા માટે પ્રતિબંધિત કરવા માટે થાય છે.
- (iii) SRC: આ એટ્રિબ્યુટનો ઉપયોગ વેબ પેજના URL અથવા પાથને વ્યાખ્યાયિત કરવા માટે થાય છે જે ફ્રેમ સાથે લાકિ થવાનું છે.

જાતે કરો.

સામયિક મૂલ્યાંકન-3

(અધ્યાય 5 થી 7 પર આધારિત)

- I. 1. તેનો ઉપયોગ વેબ પેજમાં ફકરો ઉમેરવા માટે થાય છે.
2. તેનો ઉપયોગ વેબ પેજને વિવિધ વિભાગોમાં વિભાજીત કરવા માટે થાય છે.
3. તેનો ઉપયોગ મુલાકાત લીધેલ લક્ષિના રંગને સ્પષ્ટ કરવા માટે થાય છે.
4. તેનો ઉપયોગ HTML વેબ પૃષ્ઠોમાં લક્ષિ બનાવવા માટે થાય છે.
5. તેનો ઉપયોગ વેબ પેજ પર મૂવિંગ ટેક્સ્ટ અથવા ઇમેજ ઉમેરવા માટે થાય છે.

II. <HTML>
</HTML>
<BODY>
<OL TYPE="Square">
 Hardware
<UL TYPE="I">
 Printer
 Webcam
 Software
<UL TYPE="I">
 MS Office
 Adobe Photoshop

</BODY>

- III. 1. ખ. 2. ઘ. 3. ક. 4. ગ.

IV. <HTML>

```
<HEAD> <TITLE> </TITLE> </HEAD>
<BODY>
<TABLE BORDER="1">
<TR ALIGN="Center">
<TD>ROLL NO.</TD>
<TD COLSPAN="2">Name</TD>
<TD>Marks</TD>
<TD>Grade</TD>
</TR>
<TR ALIGN="Center">
<TD></TD>
<TD>First</TD>
<TD>Last</TD>
<TD></TD>
<TD></TD>
</TR>
<TR ALIGN="Center">
<TD>1.</TD>
<TD>Deepika</TD>
<TD>Batra</TD>
<TD>81</TD>
<TD>A</TD>
</TR>
<TR ALIGN="Center">
<TD>2.</TD>
<TD>Kiran</TD>
<TD>Gupta</TD>
<TD>85</TD>
<TD>A+ </TD> </TR>
<TR ALIGN="Center">
</TR>
</TABLE>
</BODY>
</HTML>
```


8. પાયથનનો પરિચય

One

Touch

Learn

- I. 1. (બ) 2. (ગ) 3. (ક) 4. (ખ)
- II. 1. T 2. T 3. T 4. F 5. T
- III. 1. ઓબ્જેક્ટ ઓરીએન્ટેડ પ્રોગ્રામિંગ 2. અનામત 3. પ્રક્રિયકો
4. print() 5. input()

Let's

Do

It

- I. 1. પાયથન એક ઉચ્ચ સ્તરની, સરળ હેતુ, વાક્યરચના, ઇન્ટરેક્ટિવ, મલ્ટી-પ્લેટફોર્મ અને ઓબ્જેક્ટ ઓરીએન્ટેડ પ્રોગ્રામિંગ ભાષા છે.
2. % ઓપરેટર બાકીનું પરત કરે છે. ઉદાહરણ તરીકે, 11%4 બાકીના તરીકે 3 આપે છે.
- ** ઓપરેટર પ્રથમ ઓપરેન્ડને બીજાની શક્તિમાં વધારીને પરિણામ આપે છે. ઉદાહરણ તરીકે, 11**4 14641 પરત કરે છે.
3. એક અક્ષર સમૂહ એટલે કે મૂળાક્ષરો, અંકો અથવા ખાસ પ્રતીકો જેવા પાત્રો કે જેનો ઉપયોગ પાયથન ભાષામાં પ્રોગ્રામ્સ લખી શકાય છે.
- II. 1. પાયથોનની ચાર વિશેષતાઓ છે:
- (i) **શીખવા માટે સરળ :** પાયથન પાસે પ્રમાણમાં થોડા કીવર્ડ્સ, સરળ માળખું અને સ્પષ્ટ રીતે વ્યાખ્યાયિત વાક્યરચના છે.
- (ii) **વાંચવામાં સરળ :** પાયથન કોડ અંગ્રેજી ભાષા જેવો જ છે.
- (iii) **કેસ સંવેદનશીલ :** પાયથન કેસ સંવેદનશીલ ભાષા છે. પાયથનમાં, 'pay' અને 'PAY' સમાન નથી. તેઓ અલગ રીતે અર્થઘટન કરે છે.
- (iv) **ફ્રી અને ઓપન સોર્સ :** પાયથન ઓપન સોર્સ સોફ્ટવેરનું ઉદાહરણ છે. તેનો અર્થ એ છે કે તમે આ સોફ્ટવેરની નકલો મુક્તપણે વહેંચી શકો છો, તેનો સ્રોત કોડ વાંચી શકો છો અને તેમાં ફેરફાર કરી શકો છો.
2. વેરિયેબલ મેમરીના સ્થાન છે જેનો ઉપયોગ મૂલ્યોને સંગ્રહિત કરવા માટે થાય છે. વેરિયેબલને નામ આપવાના નિયમો છે:
- (i) વેરિયેબલ નામ અક્ષર (a-z, A-Z) અથવા અન્ડરસ્કોરથી શરૂ થવું જોઈએ. (_).
- (ii) વેરિયેબલનું નામ અંકથી શરૂ થઈ શકતું નથી.
- (iii) કીવર્ડ્સનો વેરિયેબલના નામ તરીકે ઉપયોગ કરી શકાતો નથી.

(iv) વેરિયેબલ માત્ર અક્ષરો-આંકડાકીય અક્ષરો અને અન્ડરસ્કોર (A-Z બંને મોટા તેમજ નાના) અને (0-9) સંખ્યાઓ સમાવી શકે છે.

(v) વેરિયેબલ નામમાં કોઈ ખાસ પ્રતીકો જેમ કે !, @, #, \$, %, વગેરેનો ઉપયોગ કરી શકાતો નથી.

(vi) વેરિયેબલ નામો કેસ સંવેદનશીલ છે.

(vii) ચલ નામો કોઈપણ લંબાઈના હોઈ શકે છે.

3. input () સ્ટેટમેન્ટનો ઉપયોગ પ્રોગ્રામના અમલ દરમિયાન વપરાશકર્તા પાસેથી ઇનપુટ લેવા માટે થાય છે. ઇનપુટ સ્ટેટમેન્ટ યુઝર અને કમ્પ્યુટર વચ્ચે મેસેજ કમ્યુનિકેટર તરીકે કામ કરે છે. ઉદાહરણ તરીકે, X = input ("What is your name?")

આ ઉદાહરણમાં ઇનપુટ સ્ટેટમેન્ટ પ્રોમ્પ્ટનો ઉપયોગ કરશે "What is your name?" વપરાશકર્તા પાસેથી ઇનપુટ મેળવવા અને તેને વેરિયેબલ x ને સોંપશે.

જાતે કરો.

9. પાયથનમાં શારતિક અને લૂપિંગ વિધાનો

I.	1. (ગ)	2. (ગ)	3. (ખ)	4. (c)	
II.	1. T	2. T	3. F	4. T	5. F
III.	1. break	2. if	3. continue	4. break	5. input ()

- I.
1. print() ફંક્શનનો ઉપયોગ સ્ક્રીન પર આઉટપુટ દર્શાવવા માટે થાય છે.
 2. પ્રોગ્રામના ડિફોલ્ટ પ્રવાહને બદલવા માટે, અમે શરતી નિવેદનોનો ઉપયોગ કરીએ છીએ.
 3. પ્રોગ્રામના નિયંત્રણને લૂપની બહાર સ્થાનાંતરિત કરવા માટે અમે જમ્પ સ્ટેટમેન્ટનો ઉપયોગ કરીએ છીએ.
- II.
1. if સ્ટેટમેન્ટ તમને સ્ટેટમેન્ટ અને if...else સ્ટેટમેન્ટનો ઉપયોગ if અથવા else સ્ટેટમેન્ટમાંથી સ્ટેટમેન્ટના બ્લોકમાંથી કોઈ એકને એક્ઝિક્યુટ કરવા માટે થાય છે.
 2. break સ્ટેટમેન્ટ લૂપને સમાપ્ત કરે છે જેમાં તે આવેલું છે. તે લૂપમાં બાકીના સ્ટેટમેન્ટને છોડી દે છે અને લૂપને અનુસરીને સ્ટેટમેન્ટ પર જમ્પ કરે છે. દાખલા તરીકે,
for x in [10, 15, 20, 25]:


```
if(x == 20):
```

```
break
```

```
print("the value of x is", x)
```

```
print("Thank You!")
```

પહેલાના કોડમાં, વૈલ્યૂ x ની કિંમત 20 થાય ત્યારે લૂપ એક્ઝેક્યુટ કરવાનું બંધ કરે છે.

3. for લૂપ કોઈપણ ક્રમની વસ્તુઓને એક પછી એક પ્રક્રિયા કરવા માટે રચાયેલ છે. લૂપ માટેનું સિન્ટેક્સ છે:

```
for <variable> in <set of values>:
```

```
[statements to repeat]
```

યલ એ લૂપ variable છે જે લૂપ માટેના પુનરાવર્તનને નિયંત્રિત કરે છે. in કીવર્ડ પછી લખવામાં મૂલ્યોનો સમૂહ એ તત્વોનો ક્રમ છે જ્યાંથી વેરીએબલ તેની કિંમત મેળવશે જ્યારે for લૂપના મુખ્ય ભાગમાં લખેલા નિવેદનોનું પુનરાવર્તન કરો. દાખલા તરીકે,

```
for <variable> in <set of values>:
```

```
[statements to repeat]
```

```
for x in [10, 15, 20, 25]:
```

```
print("the value of x is", x)
```

```
print("Thank You!")
```

III. 1. 10

20

30

40

50

2. 3

4

5

6

3. Syntex error

જાતે કરો.

10. ઇન્ટરનેટની સેવાઓ

One

Touch

Learn

- I. 1. (ખ) 2. (ક) 3. (ખ) 4. (ક)
II. 1. T 2. F 3. F 4. T
III. 1. કાર્ડિંગ 2. બ્લોગ 3. ચેટ

Let's

Do

It

- I. 1. ફ્રી ડિસ્ટન્સ કોર્સ, ડાયરેક્ટરી સહાય અથવા અન્ય ઓપરેટર સેવાઓનો ઢોંગ કરીને કમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ કરીને ટેલિફોન કંપનીઓ સામે ફરેકગિનો ગુનો આચરવામાં આવે છે.
2. ઓનલાઇન સમુદાયમાં, ન્યૂઝગ્રુપ એ ચર્ચા જૂથને આપવામાં આવેલ શીર્ષક છે. સમાચાર જૂથ ચોક્કસ વર્ષિય પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે.
3. હેકિંગ એ સિસ્ટમનો નાશ કરવા અથવા સિસ્ટમમાંથી મહત્વપૂર્ણ માહિતીની ચોરી કરવાના હેતુસર કમ્પ્યુટર સિસ્ટમની અનધિકૃત ઍક્સેસ છે.
4. ક્લાઉડ સ્ટોરેજ એ એવી સેવા છે જ્યાં વપરાશકર્તાઓ તેમના સ્થાનિક કમ્પ્યુટરની જગ્યાએ રિમોટ સર્વર પર ડેટા સ્ટોર અને મેનેજ કરી શકે છે.
- II. 1. **પગલું 1** My Drive વિકલ્પ પર ક્લિક કરો.
પગલું 2 તમારી ફાઇલને રિમોટ સર્વર પર અપલોડ અને સ્ટોર કરવા માટે UPLOAD FILE પર ક્લિક કરો.
2. બ્લોગ્સ સામાન્ય રીતે કોઈ વિષય પર વિગતવાર સમજૂતી જેવા હોય છે અથવા ક્યારેક ઘટનાઓની ડાયરી તરીકે પણ ઉપયોગમાં લેવાય છે. તે એક ચર્ચાનું પ્લેટફોર્મ છે જ્યાં બ્લોગના વાચકો તેમની ટિપ્પણીઓ અને સૂચનો ઉમેરી શકે છે. આ પોસ્ટ્સ સમયના ઉતરતા ક્રમમાં પ્રદર્શિત થાય છે, જેનો અર્થ છે કે નવીનતમ પોસ્ટ ટોચ પર બતાવવામાં આવી છે. કેટલીક લોકપ્રિય વેબસાઇટ્સ જે તમને બ્લોગ બનાવવા દે છે તે BLOGGER, WORDPRESS, TUMBLER, વગેરે છે.
3. **E-mail:** ઇ-મેઇલ સેવાનો ઉપયોગ કરીને તમે તમારા કમ્પ્યુટરથી તમારા મિત્રના કમ્પ્યુટર પર સંદેશા અને ફાઇલો મોકલી શકો છો અને મેળવી શકો છો.
Chatting: ઓનલાઇન ચેટ એ ઇન્ટરનેટ પર કમ્પ્યુટર્સ વચ્ચે નાના સંદેશાના રૂપમાં સંદેશાવ્યવહારનો ઉલ્લેખ કરે છે.
Blogs: બ્લોગ્સ સામાન્ય રીતે કોઈ વિષય પર વિગતવાર સમજૂતી અથવા ક્યારેક ઘટનાઓની ડાયરી તરીકે પણ હોય છે.

4. સ્કાયપે પર નોંધણી કરવાનાં પગલાં:

પગલું 1 સ્કાયપે શરૂ કરવા માટે SKYPE આયકન પર ડબલ ક્લિક કરો.

પગલું 2 SKYPE પર એકાઉન્ટ બનાવવા માટે SIGN IN અથવા CREATE બટન પર ક્લિક કરો. SIGN IN સ્ક્રીન દેખાય છે.

પગલું 3 CREATE ONE પર ક્લિક કરો.

પગલું 4 તમારું ઈમેઇલ દાખલ કરો અને NEXT બટન પર ક્લિક કરો.

પગલું 5 પાસવર્ડ દાખલ કરો અને NEXT બટન પર ક્લિક કરો.

પગલું 6 SKYPE તમને તમારી વ્યક્તિગત વિગતો વિશે પૂછે છે જેમ કે તમે નામ અને તે તમારો ફોટો અપલોડ કરવાનું પણ કહે છે. પછી, CONTINUE બટન પર ક્લિક કરો. SKYPE ની વેલકમ સ્ક્રીન ખુલે છે.

5. **Data Diddling:** કમ્પ્યુટરમાં અથવા બહાર જતા ડેટાને બદલવાની પ્રક્રિયાનો ઉલ્લેખ કરે છે.

Phreaking: મફત અંતર કોલ કરવા, ડિરેક્ટરી સહાયતા અથવા અન્ય ઓપરેટર સેવાઓનો ઉપયોગ કરવા, ગુનેગારની પસંદગીના નંબરો પર કોલ ડાઈવર્ટ કરવા, અથવા ફોન લાઈન ટેપ કરવાના લક્ષ્ય સાથે કમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ કરીને ટેલિફોન કંપનીઓ સામે આ ગુનો કરવામાં આવે છે.

Cloning: આ છેતરપિંડીનો ઉલ્લેખ કરે છે જેમાં સ્કેનરનો ઉપયોગ સેલ્યુલર ફોનના ઇલેક્ટ્રોનિક સીરીયલ નંબરો ચોરી કરવા માટે થાય છે, જેનો ઉપયોગ બિલિંગ હેતુઓ માટે અને બ્રોડકાસ્ટ કોલ કરવા માટે થઈ શકે છે. ચોરાયેલા સીરીયલ નંબરો સાથે, મૂળ સેલ ફોનના માલિકને બિલ કરાયેલા મફત કોલ કરવા માટે ક્લોન બનાવી શકાય છે.

Carding: આ ઓનલાઈન ક્રેડિટ કાર્ડ નંબરો ચોરવાની પ્રક્રિયાનો સંદર્ભ આપે છે, પીડિતના ખાતા સામે માલ વેચવા અથવા ફરીથી વેચવા માટે વપરાય છે.

જાતે કરો.

સામયિક મૂલ્યાંકન-4

(અધ્યાય 8 થી 10 પર આધારિત)

- I. 1. કોમ્પ્યુનિકેશન બ્લોગ્સ
2. ક્લોનિંગ ડેટા ડિડલિંગ
3. ફેસબુક ઇન્સ્ટાગ્રામ
- II. 1. લૂપિંગ સ્ટેટમેંટ અમને સૂચનાઓના સમૂહને આપેલ સંખ્યાને પુનરાવર્તિત કરવાની મંજૂરી આપે છે. તેને પુનરાવર્તન નિવેદન તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે. Python બે પ્રકારના લૂપિંગ સ્ટેટમેંટ પૂરા પાડે છે જે

માટે અને જ્યારે છે.

2. એન્ક્રિપ્શન એ એવી રીતે માહિતીને એન્કોડ કરવાની પ્રક્રિયા છે કે માત્ર અધિકૃત પક્ષો જ તેને એક્સેસ કરી શકે.

III. import math

```
r = float(input('Enter radius of Circle:'))
```

```
a = math.pi*r**2
```

```
c = 2*math.pi*r
```

```
print('Area = %0.4f'%(a))
```

```
print('Circumference = %0.4f'%(c))
```

- IV. 1. ધ. 2. ક. 3. ખ. 4. ગ. 5. છ. 6. ચ.

કસોટી પત્ર-2

(અધ્યાય 5 થી 10 પર આધારિત)

વિભાગ એ

- I. 1. (ક) 2. (ખ) 3. (ગ) 4. (ઘ) 5. (ગ) 6. (ક) 7. (ગ) 8. (ગ)
- II. 1. F 2. F 3. F 4. T 5. T 6. F
- III. 1. ગોળી 2. <FRAMESET> 3. <A> 4. ઈન્ટરનલ લિંક 5. ચેટ
6. પાઇરેટેડ 7. ઈ-મેલ 8. # 9. continue

વિભાગ બી

- I. 1. તે એક માર્કઅપ ભાષા છે જે વેબ પેજની રચનાનું વર્ણન કરે છે. તે અમને ટેક્સ્ટ અને ગ્રાફિક્સ ધરાવતા વેબપેજ બનાવવાની મંજૂરી આપે છે.
2. ખાલી ટેગમાં માત્ર ખૂલતા ટેગનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. તેમાં બંધ થતો ટેગ હોતો નથી. આ ટેગ કોઈ પ્રકારની વિગતોનો સમાવેશ કરતો નથી.
For example
, <hr>, etc.
3. સૂચિ એ સંબંધિત વસ્તુઓનો સંગ્રહ છે.
4. ALINK : સક્રિય લિંક VLINK: મુલાકાત લીધી
5. SCROLLAMOUNT એટ્રિબ્યુટનો ઉપયોગ માર્કમાં ફરતા ઘટકની ઝડપને સ્પષ્ટ કરવા માટે થાય છે.
6. વેરિયેબલ મેમરીના સ્થાન છે જેનો ઉપયોગ મૂલ્યોને સંગ્રહિત કરવા માટે થાય છે. જ્યારે વેરિયેબલ બનાવવામાં આવે છે, ત્યારે તેના માટે મેમરીમાં થોડી જગ્યા ફાળવવામાં આવે છે.
7. print() વિધેયોનો ઉપયોગ પરિણામને સ્ક્રીન પર દર્શાવી શકાય છે.
8. કમ્પ્યુટર સંસાધનો જેમ કે નેટવર્ક્સ, ઉપકરણો, પ્રોગ્રામ્સ અને ડેટાને અધિકૃત એક્સેસ, નુકસાન અથવા હુમલાથી સુરક્ષિત કરવાની પ્રક્રિયાને સાયબર સુરક્ષા કહેવામાં આવે છે.

II. 1. World Wide Web.

2.

Dog

Cat

3. break સ્ટેમેન્ટ લૂપને સમાપ્ત કરે છે જેમાં તે આવેલું છે. તે લૂપમાં બાકીના સ્ટેમેન્ટને છોડી દે છે અને લૂપને અનુસરીને સ્ટેમેન્ટ પર જમ્પ કરે છે. દાખલા તરીકે,

```
for x in [10, 15, 20, 25]:
```

```
    if(x == 20):
```

```
        break
```

```
    print("the value of x is", x)
```

```
    print("Thank You!")
```

પહેલાના કોડમાં, વૈલ્યૂ x ની કિંમત 20 થાય ત્યારે લૂપ એક્ઝેક્યુટ કરવાનું બંધ કરે છે.

4. **Data Diddling:** કમ્પ્યુટરમાં અથવા બહાર જતા ડેટાને બદલવાની પ્રક્રિયાનો ઉલ્લેખ કરે છે.

Phreaking: મફત અંતર કોલ કરવા, ડિરેક્ટરી સહાયતા અથવા અન્ય ઓપરેટર સેવાઓનો ઉપયોગ કરવા, ગુનેગારની પસંદગીના નંબરો પર કોલ ડાઈવર્ટ કરવા, અથવા ફોન લાઈન ટેપ કરવાના લક્ષ્ય સાથે કમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ કરીને ટેલિફોન કંપનીઓ સામે આ ગુનો કરવામાં આવે છે.

Cloning: આ છેતરપિંડીનો ઉલ્લેખ કરે છે જેમાં સ્કેનરનો ઉપયોગ સેલ્યુલર ફોનના ઇલેક્ટ્રોનિક સીરીયલ નંબરો ચોરી કરવા માટે થાય છે, જેનો ઉપયોગ બિલિંગ હેતુઓ માટે અને બ્રોડકાસ્ટ કોલ કરવા માટે થઈ શકે છે. ચોરાયેલા સીરીયલ નંબરો સાથે, મૂળ સેલ ફોનના માલિકને બિલ કરાવેલા મફત કોલ કરવા માટે ક્લોન બનાવી શકાય છે.

Carding: આ ઓનલાઈન ક્રેડિટ કાર્ડ નંબરો ચોરવાની પ્રક્રિયાનો સંદર્ભ આપે છે, પીડિતના ખાતા સામે માલ વેચવા અથવા ફરીથી વેચવા માટે વપરાય છે.

5. s1=int(input("Enter marks of the first subject: "))

s2=int(input("Enter marks of the second subject: "))

s3=int(input("Enter marks of the third subject: "))

total=float(s1+s2+s3)

avg=float(total/3)

print("Total =", total)

print("Average =", avg)